

Roll No.....

Signature of Invigilator

Paper Code

MV-204

पतंजलि विश्वविद्यालय
University of Patanjali
Examination August-2021
एम. ए. व्याकरण, द्वितीयसत्रम्
व्याकरणम्, चतुर्थपत्रम्
संस्कृतव्याकरणम् (घ)

समय: - होरात्रयम्

पूर्णाङ्कः ७०

निर्देशः अस्य प्रश्नपत्रस्य सप्तत्यङ्काः निर्धारिताः सन्ति, अङ्कनिर्देशः प्रतिखण्डं द्रष्टव्यः, सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(व्याकरणमहाभाष्यम्)

१. पृष्ठेषु पञ्चसु त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः।

(3 x15 =45)

1. अनभिहितस्तु विभक्त्यर्थस्तस्मादनभिहितवचनमिति वार्तिकस्याक्षेपसमाधानपूर्वकं व्याख्या कर्तव्या।
2. 'कालाध्वानोरत्यन्तसंयोगे' इत्यस्य सूत्रस्य भाष्याभिप्रायः स्पष्टीकरणीयः।
3. चतुर्थीविधाने तादर्थ्य उपसंख्यानमिति वार्तिकस्य तात्पर्यं प्रयोजनञ्च भाष्यानुसारं समाधेयम्।
4. 'अन्तरान्तरेणयुक्त' इति सूत्रस्थो भाष्याशय आक्षेपसमाधानपूर्वकं स्पष्टीकर्तव्यः।
5. 'तृतीया च होरुच्छब्दसि' इति सूत्रस्य प्रयोजनपरं भाष्यमुल्लिख्य सूत्रप्रत्याख्यानभाष्यञ्च व्याख्येयम्।

२. पृष्ठेषु अष्टासु पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः।

(5 x5 =25)

1. उभसर्वतसोः कार्यं धिगुपर्यादिषु त्रिषु द्वितीयाभेदितान्तेषु ततोऽन्यत्रापि दृश्यते इत्यस्य व्याख्या सोदाहरणं कार्या।
2. कृत्प्रयोगे तु परं विधानं षष्ठ्यास्तत्प्रतिषेधार्थमिति वार्तिकं व्याख्येयम्।
3. 'आस्थितप्रतिषेधश्च' इति वार्तिकस्य पूर्वप्रसङ्गानुकूल्येन व्याख्या करणीया।
4. चेष्टायामनध्वनि स्त्रियं गच्छत्यजां नयत्यतिप्रसङ्गः' इति समाधानपूर्वकं व्याख्यादातव्या।
5. अपवर्गे तृतीया इत्यत्रानिष्ठापत्तिवारणपूर्वकं भाष्याशय उल्लेखनीयः।
6. 'सप्तमीपञ्चम्यौ कारकमध्य' इत्यस्य सूत्रस्य वार्तिकमुल्लिख्य भाष्याशयः स्पष्टीकर्तव्यः।
7. मन्यकर्मणि प्रकृत्य कुत्सितग्रहणं कर्तव्यमिति वार्तिकस्य प्रसङ्गानुकूल्येन व्याख्या करणीया।
8. यदि सामान्येन कर्म प्रवचनीययुक्ते द्वितीया इति लक्षणं क्रियते तर्हि क आक्षेपः किञ्च समाधानं, लिखतः।

-----X-----